

Ukážka č. 1

„Kde je zas ten Frantík?“ šomre pán Povondra, keď si otvára svoje večerné noviny. „Veď vieš, ako vždy,“ vraví pani Povondrová sklonená nad šitím. „Tak teda šiel za dievčaťom,“ hovorí káravo otec Povondra. „Chlapčisko jedno! Ešte to nemá ani tridsať rokov a ani jeden večer neobsedí doma!“ „Čo sa len tých ponožiek naderie,“ vzdychá pani Povondrová a zase navlieka jednu **beznádejnú ponožku** na drevený hríbik. „Čo len mám s tým robiť,“ húta nad rozsiahlou dierou na päte, ktorá sa tvarom podobá na Cejlón. „Mala by som to vyhodiť,“ rozmýšľa kriticky, ale pri tom všetkom po dlhšej strategickej úvahe zapicháva odhodlane ihlu do južného pobrežia Cejlónu. Zavládla dôstojná rodinná tichosť, ktorú mal otec Povondra tak rád. Len noviny šuštia. Odpovedá im chytró prevliekaná niť.

(Karel Čapek – Vojna s Mlokmi)

Otázky 1 až 10 súvisia s prvou ukážkou.

1. Z ukážky vyplýva, že: (1 bod)

- na ponožke je vyobrazená mapa Cejlónu.
- pani Povondrová roztrhnutú ponožku nakoniec vyhodila.
- pani Povondrová má rada výzvy.
- pán Povondra nerád číta noviny.

2. Akú funkciu má v ukážke drevený hríbik? (1 bod)

- Slúži ako pomôcka k oprave deravej ponožky.
- Slúži ako druh odpadovej nádoby na ponožky.
- Šetrí miesto v skrini.
- Dokáže odhaliť, z akého materiálu je ponožka vyrobená.

3. Akým umeleckým prostriedkom je zvýraznené slovné spojenie? (1 bod)

- epanastrofa
- zveličenie/hyperbola
- epiteton
- metonymia

4. a) Z ukážky vypíšte pomnožné podstatné meno b) určte jeho rod: (2 body)

- a. _____ b. _____

5. a) Z prvého súvetia v ukážke vypíšte spojku b) určte, o aký druh spojky ide: (2 body)

- a. _____ b. _____

6. Z podčiarknutej vety vypíšte prisudzovací sklad: (1 bod)

_____

7. V podčiarknutej vete je podstatné meno tichosť rozvité o prívlastok. Správne pomenujte takýto typ prívlastku: (1 bod)

_____

8. Aká je posledná veta v ukážke z hľadiska členitosti? (1 bod)

- a. jednočlenná menná
- b. dvojčlenná neúplná
- c. jednočlenná slovesná
- d. dvojčlenná úplná

9. Z textu vypíšte expresívne slovo k slovu hovoriť: (1 bod)

---

10. „Kde je zas ten Frantík?“ Aká melódia je použitá v danej vete? (1 bod)

Ukážka č. 2

*Komplexnosťou syntaktickej roviny rozumieme to, že na syntaktickej úrovni jazykovej stavby sa na vyjadrenie syntaktického významu **okrem** vlastných syntaktických prostriedkov využívajú aj prostriedky ostatných, nesyntaktických úrovní jazykovej stavby, konkrétne morfolologickej a lexikálnej, ako aj fonologickej. Tento stav vychodí z dominantného postavenia syntaktického systému v systéme jazyka, z toho, že syntaktický systém jazyka bezprostredne vyúsťuje do systému reči tým, že na základe syntaktických pravidiel a podľa rečových potrieb organizované výstupy zo systému plnia funkciu v reči.*
(Ján Kačala – K podstate vety)

Otázky 11 až 15 súvisia s druhou ukážkou:

11. K akému slohovému postupu patrí ukážka č. 2? _____ (1 bod)

12. K akému jazykovému štýlu patrí ukážka č. 2? _____ (1 bod)

13. Zvýraznené slovo v ukážke č. 2 je: (1 bod)

- a. časťica
- b. predložka
- c. príslovka
- d. podstatné meno

14. Vhodné synonymum k slovu komplexnosť (použitú v ukážke) je: (1 bod)

- a. jednoduchosť
- b. sústredenosť
- c. objavnosť
- d. všestrannosť

15. Podľa akého vzoru skloňujeme podčiarknuté slovo v ukážke č. 2? (1 bod)

Ukážka č. 3

...

*Svadby a pôrody, staručká matrika,
Marišky Steiffovej, tej sa to netýka.
Tri sestry vydaté, Mariška najstaršia,
v podivnom kláštore uprostred cudzích šiat.
Za strojom šijacím s láskou a nehou
spísala svoje sny švabachom stehov.*

...

*Krajčírka z Goenningen, Margaret Steiffová,
vymyslela deťom plyšového medveďa.*

(text: Boris Filan; hudba: Pavol Hammel)

Otázky 16 až 20 súvisia s treťou ukážkou:

16. Napíšte druh rýmu v ukážke č. 3: (1 bod)

_____

17. Napíšte, o aký literárny druh ide v ukážke č. 3: (1 bod)

_____

18. Napíšte, o aký literárny žáner ide v ukážke č. 3: (1 bod)

_____

19. Pomenujte umelecký prostriedok zvýrazneného verša: (1 bod)

_____

20. Vypíšte z ukážky č. 3 vzťahové prídavné meno, ktoré sa skloňuje podľa vzoru cudzí: (1 bod)

_____

Nasledujúce úlohy sa nevzťahujú k žiadnej ukážke:

21. Vyberte možnosť, v ktorej nie sú všetky slovné spojenia napísané správne: (1 bod)

- a. Národná rada Slovenskej republiky, Nové Mesto nad Váhom, Eduard Piaty
- b. Námestie svätého Floriána, Topoľčianska ulica, Španielkin pes
- c. Ulica Ľuda Zúbka, Devínska Nová Ves, Organizácia spojených národov
- d. Štúrova ulica, Japonské cisárstvo, španielsky spisovateľ

22. Určte vzor nasledujúcich slov: (3 body)

Košice -	medvede -	lod' -
milá -	ústa -	tvoj -
psi -	desiati -	dedo -

23. V danej vete správne určte všetky vetné členy: (2 body)

Muž z Bratislavy chcel zjesť chutnú bagetu.

24. Napíšte slovom číslovky použité v nasledujúcich vetách: (2 body)

Hlasovalo 75 poslancov. _____

William McKinley - 25. americký prezident. _____

25. Vyber správnu možnosť: (2 body)

V m__slení mnoh__ch ľudí sa skr__vajú z__vajúce hodnoty, ktoré čakajú na v__razné prebudenie.
Tak__to ľudia so svoj__mi kval__tami čakajú, no keď sa objavia, zažiaria ako diamantov __ kr__šťál.

- a. y, ý, ý, í, ý, í, i, i, ý, i
- b. y, ý, ý, í, ý, í, i, i, ý, y
- c. y, ý, ý, í, ý, ý, i, i, ý, y
- d. y, ý, ý, í, ý, í, í, i, ý, y

26. Koľko čiarok je potrebné doplniť do nasledujúceho textu? (1 bod)

Milí žiaci sme veľmi radi že ste sa prihlásili práve na naše gymnázium. Samozrejme je ešte skoro na tvrdenie že sa uvidíme v septembri ale možno práve výsledok tohto testu vás sem privedie. Ak sa tak stane posnažíme sa byť vašimi najlepšimi sprievodcami svetom vedomostí a zážitkov.

- a. 4
- b. 5
- c. 6
- d. 7

27. Vyber možnosť, v ktorej má frazeologizmus negatívny význam. (1 bod)

- a. Ide mu to od ruky.
- b. Liať olej na oheň.
- c. Má chrbtovú kosť.
- d. Je mu sveta žiť.

28. V ktorej z možností je osobné základné zámeno? (1 bod)

- a. Dnes jej napíšem dlhý list.
- b. Ich auto sa často kazí.
- c. Jej úsmev ma milo prekvapil.
- d. Jeho diplomová práca zaujala všetkých profesorov.

29. V nasledujúcich dvojiciach zakrúžkujte správnu možnosť: (3 body)

Dám ti 5 eur. – Dám ti 5 euro.

Sčasti to viem. – Zčasti to viem.

S tvojimi kamarátmi. – S tvójimi kamarátmi.

Ktorísi známi. – Ktorýsi známi.

Videl som 2 slonov. – Videl som 2 slony.

Milí psi. – Milí psy.

30. V každej konštrukcii je použitý jeden nesprávny výraz. Nahradte ho správnym výrazom: (3 body)

Dnes si môžeme pozrieť znamenitú telenovelu.

_____

Tento rok ho sklámala už druhý krát.

_____

Spolužiak povedal, že za desať minút bude zvonit.

_____

Išiel som na záhradu, pretože je veľmi pekne.

_____

Kvôli chorobe vymeškal celé dva dni.

_____

Kľudný človek sa dnes už ťažko nájde.

_____